

Kasvus ja kehitys Pohjolassa

2. Meille kaikille sopiva digiyhteiskunta

DSU, AUF, Demarinuoret

Näemme näinä aikoina yhteiskuntana teknologian muuttuvan niin laajasti, että se jää historiankirjoihin. Sosiaalisen median valta-asema, monimutkaiset ja hallitsemattomat algoritmit sekä vielä tuntematon tekoäly muuttavat tällä hetkellä suhdettamme itseemme, toisiimme ja yhteiskuntaan, johon kuulumme. Teknologian kehitys voi saada aikaan vapautta, edistystä ja lisää mahdollisuuksia, mutta kuten olemme valitettavasti jo nähneet, se voi myös aiheuttaa yhteiskunnan jakautumista, vahingoittaa yhteenkuuluvuuttamme ja ajaa yhä useammat ihmiset syvään henkilökohtaiseen kurjuuteen.

Sosiaalisen median ikärajoja nuoremmat lapset luovat ongelmitta uusia tilejä, tietoja luovutetaan eniten tarjoavalle ilman, että käyttäjällä olisi mahdollisuus hahmottaa asiaa, ja sosiaalinen media vahvistaa täydellisyyden kulttuuria, mikä aiheuttaa paljon pahoinvointia. Seuraukset ovat monenlaisia. Tämä vaatii poliittisia toimia. Teknologian kehitys on aivan liian usein nopeampaa kuin poliittinen tahto toimia ajoissa. Haluamme puuttua tähän asiaan.

UNR ehdottaakin, että Pohjoismaat:

- ottavat käyttöön tunnistautumispakon sosiaalisessa mediassa, jotta käyttäjät noudattaisivat niiden ikärajoja ja jotta väärennettyjen profiilien taakse ei voisi piiloutua.
- pyrkivät vahvistamaan yksittäisen käyttäjän omistajuutta omiin tietoihinsa ja niiden arvoon, jotta omille tiedoille saadaan todellinen digitaalinen omistusoikeus.
- sisällyttävät esimerkiksi teknologian ymmärtämisen, digietikan, tekoälyn ja hyvinvoinnin sosiaalisessa mediassa osaksi peruskoulun opetusta digiteknologian kielteisten seurausten torjumiseksi.
- lisäävät lainsäädäntöön vaatimuksen, että kaikki tekoälyn luoma sisältö on merkittävä tekoälyn luomaksi. Tekoälyn pitäisi myös pisteyttää tuottamansa tiedon paikkansapitävyys.

4. Nordjobb avoimeksi kaikille oleskeluluvan omaaville nuorille

Föreningarna Nordens Ungdomsförbund

Nordjobb-ohjelma tarjoaa nuorille ainutlaatuisen mahdollisuuden työskennellä, asua ja tutustua toisiin Pohjoismaihin. Tällä hetkellä ohjelma on kuitenkin rajoitettu vain niille nuorille, jotka ovat jonkin Pohjoismaan tai EU-maan kansalaisia. Monet Pohjoismaissa asuvat nuoret, joilla on oleskelulupa, jäävät syyttä ohjelman ulkopuolelle.

Oleskeluluvan omaavissa nuorissa on monia aktiivisia nuoria, jotka haluaisivat työskennellä Nordjobb-ohjelman välityksellä toisessa Pohjoismaassa, mikä ei kuitenkaan tällä hetkellä ole mahdollista. Heidän pääsemisensä mukaan ohjelmaan lisäisi osaltaan pohjoismaisten työmarkkinoiden houkuttelevuutta sekä edistäisi yhdenvertaisuutta, helpottaisi nuorten integroitumista ja lisäisi mahdollisuuksia oppia eri Pohjoismaiden kulttuureista, kielistä ja työelämästä.

UNR ehdottaa, että

- Nordjobb-ohjelma avataan kaikille Pohjoismaissa asuville nuorille, joilla on pysyvä tai määräaikainen oleskelulupa.

7. Nimenkirjoitusoikeus Pohjoismaissa sijaitsevasta asuinpaikasta riippumatta

Foreningen NORDENS Ungdom Danmark

Pohjoismaiden asukkaiden on nykyisin paljon helpompi luoda yhteyksiä ja perustaa yhdistyksiä yli rajojen sähköisten alustojen ja parantuneiden liikenneyhteyksien ansiosta.

Puheenjohtajaa ja rahastonhoitajaa on kuitenkin lähes mahdotonta valita muusta Pohjoismaasta kuin pankin kotipaikasta, sillä pankit edellyttävät, että nimenkirjoittajilla on oltava kyseisen maan henkilötunnus.

Tämä on esteenä pohjoismaiselle yhteistyölle ja sen kehittämiseksi.

FNU Denmark ehdottaakin hyväksyttäväksi:

- UNR pyrkii varmistamaan, että pankit voivat hyväksyä yhdistyksessä valitut nimenkirjoittajat riippumatta siitä, missä Pohjoismaassa nämä asuvat.
- Pohjoismaiden hallitusten tulee muuttaa lainsäädäntöä niin, että pohjoismaiset yhdistykset voivat valita hallituksiinsa edustajia eri Pohjoismaista ja antaa näille nimenkirjoitusoikeuden, vaikka he asuisivat eri Pohjoismaassa kuin missä pankki sijaitsee.

20. Tuetaan esityksiä, joilla varmistetaan nuorten hyvinvointi digiyhteiskunnassa

DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjone

Lasten ja nuorten elämä on nykyisin sekä fyysistä että digitaalista. Monet lasten ja nuorten käyttämistä digitaalisista palveluista eivät ole hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta hyviä. Haasteita aiheuttava muun muassa ajankäyttö riippuvuutta aiheuttavien mekanismien takia ja digitaalisten alustojen mahdollistama kielteinen vertailu ja peilaaminen. Alustat tarjoavat toisaalta myös mahdollisuuksia yhteydenpitoon reaali maailmasta tuttujen ystävien kanssa ja uusien yhteisöjen löytämiseen.

Samaan aikaan on ongelmallista, että nuorilla on eri puolilla Pohjoismaita erilaiset mahdollisuudet päästä digitaaliseen infrastruktuuriin. Tämän seurauksena heillä on eriarvoiset mahdollisuudet käyttää virtuaalisia työkaluja ja alustoja, jotka mahdollistavat tasa-arvoisen demokraattisen osallistumisen ja yleensäkin yhteiskunnan kehittämisen.

Haasteita on valtavasti ja ne vaativat lainsäädäntöön liittyvää yhteistyötä Pohjoismaissa, EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Toimia tarvitaan kuitenkin myös paikallisesti ja oman maan sisällä.

Me haluamme siksi UNR:n ajavan seuraavia asioita:

- Koulujen, vapaa-ajan tarjonnan, yhdistysten ja muiden areenojen, joissa lapset ja nuoret viettävät aikaa, tulisi luoda yhteistyössä lasten ja nuorten kanssa puitteet, hyvä kulttuuri ja normit, jotka tukevat lasten ja nuorten hyvää elämää.
- Tulisi varmistaa, että lapsilla ja nuorilla on pääsy vain ikätasolle sopivaa sisältöä tarjoaville digitaalisille alustoille, jotta lapset ja nuoret eivät altistuisi riippuvuutta aiheuttaville mekanismeille tai haitalliselle sisällölle. Palveluihin pääsyä tulee rajoittaa muun muassa käyttäjän iän osoittavan toimivan tunnistautumisen avulla.
- Nuorilla tulisi olla kaikkialla Pohjoismaissa yhtäläinen pääsy digitaaliseen infrastruktuuriin ja yhtäläiset mahdollisuudet käyttää virtuaalisia työkaluja ja alustoja, jotka mahdollistavat tasa-arvoisen demokraattisen osallistumisen ja yleensäkin yhteiskunnan kehittämisen.

27. Rakentamista koskevien kaavoitusmääräysten poistaminen

Nordens Liberale Ungdom

Tarpeettomat kaavoitussäädökset hidastavat kaupunki- ja asuntorakentamista ja estävät markkinoiden kykyä vastata kysyntään nopeasti. Tämä voi luoda pullonkauloja ja nostaa asuntojen hintoja. Nykyisten rakentamista ja asuntorakentamista rajoittavien säännösten poistaminen kaavoitukseen liittyvästä lainsäädännöstä tekisi kansalaisille helpommaksi löytää tarpeisiinsa ja budjettiinsa sopiva koti. Säännösten poistaminen voisi edistää innovointia ja joustavuutta rakennushankkeissa ja antaisi suuremman roolin markkinavoimille kuin hallinnollisille rajoituksille.

Kaavoitukseen liittyvää lainsäädäntöä uudistamalla voidaan varmistaa, että tulevaisuuden asuntomarkkinat ovat sekä innovatiiviset että taloudellisesti kaikkien saavutettavissa.

Haluamme siksi kehottaa

- Pohjoismaita poistamaan kaavoitukseen liittyvien lakien säännöksiä, jotta asuntomarkkinat muuttuisivat dynaamisemmiksi.

Hyvinvointi Pohjolassa

8. Psykologista apua Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan ukrainalaisille uhreille

Nordens Liberale Ungdom

Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24. helmikuuta 2022 ukrainalaiset ovat kohdanneet äärimmäistä stressiä, väkivaltaa ja menetyksiä, mistä on seurannut erilaisia mielenterveysongelmia, kuten traumaperäistä stressihäiriötä, masennusta ja ahdistusta. Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan arviolta 9,6 miljoonalla ukrainalaisella on tällä hetkellä mielenterveysongelmia sodan seurauksena. Vuonna 2023 Ukrainan terveysministeriö ilmoitti, että vain yksi viidestäkymmenestä ukrainalaisesta sai diagnoosin. Vuonna 2017 Ukrainassa oli 11,6 psykiatria 100 000 asukasta kohden, ja vuonna 2016 maassa oli vain 0,56 psykoterapeuttia 100 000 ukrainalaista kohti.

Nuorten Pohjoismaiden neuvosto tunnustaa Ukrainassa käynnissä olevan sodan merkittävän psykologisen vaikutuksen sekä ukrainalaisiin sotilaisiin että siviileihin ja pitää välttämättömänä puuttua mielenterveysongelmiin, jotka ovat syntyneet ukrainalaisten kokeman psyykkisen trauman seurauksena. Tällä haasteella on pitkäaikainen kielteinen vaikutus Ukrainan tulevaan kehitykseen. Nuorten Pohjoismaiden neuvosto kehottaa Pohjoismaita sitoutumaan ukrainalaisten sotilaiden ja siviilien kuntoutukseen.

UNR ehdottaa sen vuoksi Pohjoismaille, että

- Pohjoismaiden tulisi tunnustaa virallisesti ukrainalaisten sotilaiden ja siviilien kokema merkittävä psykologinen traumatisoituminen.
- Pohjoismaisten psykologian ja psykiatrian asiantuntijoiden tulisi kouluttaa uusia ukrainalaisia ammattilaisia hoitamaan yhä suurempaa määrää mielenterveysongelmia.
- Pohjoismaiden olisi kehitettävä ja tarjottava kohdennettuja työllistymiseen ja käytännön asioihin liittyviä koulutusohjelmia ukrainalaisten kotoutumisen helpottamiseksi.

22. ILO:n yleissopimus nro 169 on ratifioitava osallistavamman Pohjolan puolesta

Centerpartiets Ungdomsförbund

On äärimmäisen tärkeää, että kaikki Pohjoismaat ratifioivat alkuperäiskansojen oikeuksia suojelevan ILO:n yleissopimuksen nro 169. Kansallisten vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen kunnioittaminen on keskeinen osa demokratiaa, ja Pohjoismaissa on tällä hetkellä puutteita tämän suhteen. ILO:n yleissopimuksen ratifiointi ei ratkaise asiaa kokonaan, mutta se on tärkeä palapelin osa alkuperäiskansojen elämän parantamiseksi.

Tanska ratifioi yleissopimuksen vuonna 1996 ja Norja vuonna 1990, eikä tällä ole ollut kielteisiä vaikutuksia niiden talouteen tai kehitykseen. Tämä osoittaa, että ratifiointi on sekä mahdollista että hyödyllistä. Saamelaisen oikeus kehittää kulttuuri-identiteettiään, kieltään ja uskontoaan on perusihmisoikeus, joka Ruotsin ja Suomen tulisi tunnustaa.

YK:n sosiaalisia, taloudellisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa todetaan, että kansalaisilla on oikeus kulttuuriin ja että valtioiden on edistettävä näitä oikeuksia aktiivisesti. Saamelainen kulttuuri on tärkeä osa pohjoismaista kulttuuria ja historiaa, ja on ratkaisevan tärkeää, että pohjoismaisessa yhteistyössä keskitytään varmistamaan, että kaikki kansalaiset voivat harjoittaa ja säilyttää kulttuuriperintöään. YK:n lapsen oikeuksien komitea korostaa, että on erityisen tärkeää suojella näitä lasten oikeuksia, ja tämä vahvistetaan lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 30 artiklassa.

UNR kehottaakin Pohjoismaiden neuvostoa

- toimimaan sen puolesta, että kaikki Pohjoismaat ratifioisivat ILO:n yleissopimuksen nro 169.

28. Huumeiden käyttöhuoneiden laillistaminen kaikissa Pohjoismaissa

Nordens Liberale Ungdom

Monet päihderiippuvaiset käyttävät huumeita terveydelle vaarallisissa olosuhteissa, mikä lisää yliannostusriskiä ilman mahdollisuutta apuun, usein kuolemaan johtavin seurauksin. Samaan aikaan tartuntataudit leviävät, kun lääkkeitä käytetään epähygieenisissä oloissa. Huumeiden käyttö tällaisissa olosuhteissa on vaaraksi sekä käyttäjille että muille kansalaisille, koska se aiheuttaa vaarallisia tilanteita julkisissa tiloissa. Käytetyt neulat ovat suuri riski lapsille ja muille esimerkiksi leikkikentillä ja puistoissa, ja tämä tuo turvattomuutta alueen asukkaille.

Käyttöhuoneet ovat osoittautuneet tehokkaaksi ratkaisuksi näihin ongelmiin useissa maissa. Käyttöhuoneet vähentävät yliannostusten ja sairauksien riskiä tarjoamalla huumeidenkäyttäjille turvallisen paikan käyttää huumeita terveydenhuollon ammattilaisten valvonnassa. Pelkästään Tanskassa vuonna 2015 tehty arviointi osoittaa, että käyttöhuoneet ovat pelastaneet yli 300 ihmishenkeä. Lisäksi käyttöhuone toimii tärkeänä linkkinä käyttäjien ja sosiaali- ja terveyspalveluiden, kuten kuntoutuksen ja päihdehoidon välillä. Tämä hyödyttää sekä sosiaalisesti heikossa asemassa olevia että koko yhteiskuntaa.

UNR ehdottaa sen vuoksi, että

- käyttöhuoneet laillistetaan kaikissa Pohjoismaissa.
- laaditaan hygieniää, sairaanhoitoa ja ensihoitoa koskevia linjauksia.
- käyttöhuone jakaa tietoa ja kannustaa huumeidenkäyttäjiä hoitoon tai muun avun piiriin.
- käyttäjille ja terveydenhuollon ammattilaisille annetaan suoja rikossyytteitä vastaan, kun he käyttävät käyttöhuoneita tai työskentelevät niissä.
- valtion tulee antaa taloudellista tukea käyttöhuoneita toivoville kunnille.

30. UNR katsoo, että lasten sukuelinten tarpeettomat ja peruuttamattomat toimenpiteet ilman heidän suostumustaan loukkaavat lasten oikeutta päättää uskonnostaan ja itsemääräämisoikeutta.

Samband ungra framsóknarmanna

YK:n lapsen oikeuksien sopimus suojelee lapsia heidän terveydelleen haitallisilta perinteiltä ja velvoittaa sopimuksen allekirjoittaneet maat luopumaan näistä perinteistä. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen punaisena lankana on, että lapsen etu on aina otettava ensisijaisesti huomioon lapsen hyvinvointiin vaikuttavissa päätöksissä. Yleissopimuksessa todetaan myös, että lapsella on oikeus tulla kuulluksi kaikissa häntä koskevissa asioissa. On yleissopimuksen vastaista, että vanhemmat tekevät päätöksiä tarpeettomista ja peruuttamattomista lapsen kehoon kohdistuvista toimenpiteistä. Voi olla, että jotkut henkilöt haluavat näitä toimenpiteitä uskonnollisista tai kulttuurisista syistä, mutta tämä päätös olisi tehtävä itse sitten, kun he ovat riittävän vanhoja ja kyisiä ymmärtämään toimenpiteiden seuraukset.

Sadat islantilaiset lääkärit ovat ilmoittaneet tukevansa lakiesitystä, jonka tarkoituksena on kieltää poikien ympärileikkaus ilman lääketieteellisiä syitä (1). Kaikkien Pohjoismaiden lapsiasiavaltuutetut ovat allekirjoittaneet kannanoton, jossa vaaditaan lasten ympärileikkauksen kieltämistä (2). Sukuelinten leikkausten suorittaminen lapsille, joilla on epätyypillisiä sukupuolipiirteitä, on ollut Islannissa kiellettyä vuodesta 2020, ja tyttöjen sukuelinten silpominen kiellettiin vuonna 2005.

UNR edellyttää, että Pohjoismaat:

- seisovat eturintamassa puolustamassa lasten oikeutta päättää omasta kehostaan.
- kieltävät kaikki tarpeettomat ja peruuttamattomat lasten sukuelimiin kohdistuvat toimenpiteet.

(1) RÚV. (2018). Yli 400 lääkäriä kannattaa ympärileikkausta koskevaa lakiesitystä.

<https://www.ruv.is/frett/umlegja-400-laeknar-stydja-umskurdarfrumvarp>

(2) Islannin lapsiasiavaltuutettu. (2013). Ympärileikkaus loukkaa nuorten poikien oikeuksia.

<https://www.barn.is/frettir/2013/10/umskurdur-brytur-gegn-rettindum-ungra-drengja>

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa

20. Tuetaan esityksiä, joilla varmistetaan nuorten hyvinvointi digiyhteiskunnassa

DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjone

Lasten ja nuorten elämä on nykyisin sekä fyysistä että digitaalista. Monet lasten ja nuorten käyttämistä digitaalisista palveluista eivät ole hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta hyviä. Haasteita aiheuttava muun muassa ajankäyttö riippuvuutta aiheuttavien mekanismien takia ja digitaalisten alustojen mahdollistama kielteinen vertailu ja peilaaminen. Alustat tarjoavat toisaalta myös mahdollisuuksia yhteydenpitoon reaali maailmasta tuttuun ystävien kanssa ja uusien yhteisöjen löytämiseen.

Samaan aikaan on ongelmallista, että nuorilla on eri puolilla Pohjoismaita erilaiset mahdollisuudet päästä digitaaliseen infrastruktuuriin. Tämän seurauksena heillä on eriarvoiset mahdollisuudet käyttää virtuaalisia työkaluja ja alustoja, jotka mahdollistavat tasa-arvoisen demokraattisen osallistumisen ja yleensäkin yhteiskunnan kehittämisen.

Haasteita on valtavasti ja ne vaativat lainsäädäntöön liittyvää yhteistyötä Pohjoismaissa, EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Toimia tarvitaan kuitenkin myös paikallisesti ja oman maan sisällä.

Me haluamme siksi UNR:n ajavan seuraavia asioita:

- Koulujen, vapaa-ajan tarjonnan, yhdistysten ja muiden areenojen, joissa lapset ja nuoret viettävät aikaa, tulisi luoda yhteistyössä lasten ja nuorten kanssa puitteet, hyvä kulttuuri ja normit, jotka tukevat lasten ja nuorten hyvää elämää.
- Tulisi varmistaa, että lapsilla ja nuorilla on pääsy vain ikätasolle sopivaa sisältöä tarjoaville digitaalisille alustoille, jotta lapset ja nuoret eivät altistuisi riippuvuutta aiheuttaville mekanismeille tai haitalliselle sisällölle. Palveluihin pääsyä tulee rajoittaa muun muassa käyttäjän iän osoittavan toimivan tunnistautumisen avulla.
- Nuorilla tulisi olla kaikkialla Pohjoismaissa yhtäläinen pääsy digitaaliseen infrastruktuuriin ja yhtäläiset mahdollisuudet käyttää virtuaalisia työkaluja ja alustoja, jotka mahdollistavat tasa-arvoisen demokraattisen osallistumisen ja yleensäkin yhteiskunnan kehittämisen.

25. Arktisen alueen yhteistyö on elvytettävä

Social Democratic Youth of Finland

Arktisen alueen yhteistyö on elvytettävä, kun pelastettavaa vielä on. Tällä hetkellä tilanne on synkkä: Venäjän hyökkäyksen jälkeen Arktinen neuvosto ei ole voinut kokoontua. Vaikka päätöksenteossa on ollut katkoksia, tiedeyhteisö on tuottanut arktisen alueen tilasta arvokasta tietoa, jonka pitäisi huolestuttaa koko ihmiskuntaa.

Arktisen alueen ajateltiin pysyvän muuttumattomana, mutta alue lämpenee nyt moninkertaista vauhtia muuhun maailmaan verrattuna. Nopea lämpeneminen uhkaa arktisen luonnon ja elinolojen säilymistä. Jään ja ikiroudan sulaessa sään ääri-ilmiöt tulevat yleistymään myös laajemmin Pohjolassa.

Arktinen alue on myös suurvaltapolitiittisten intressien kohde. Venäjä on lisännyt sotilaallista varustautumista ja provokatiivisia sotaharjoituksia samalla, kun Kiinan kiinnostus arktisiin merireitteihin kasvaa. Venäjän ja Kiinan tiivistäessä yhteistyötään Arktisen neuvoston ja Barentsin euroarktinen neuvoston toiminta on pysähdyksissä, mikä altistaa arktisen luonnon ja alueen alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeuden päätymisen suurvaltojen kiistakapulaksi.

Pohjoismaiden on luotava uusi yhteistyöelin arktisen alueen haasteiden ratkaisemista varten, tarvittaessa ilman Venäjää. Nuorten Pohjoismaiden Neuvosto vetoaa, että Pohjoismaat:

- perustavat uuden arktisen alueen yhteistyöfoorumin, jossa tiedeyhteisö ja päätöksentekijät tekevät yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja alkuperäiskansojen oikeuksien turvaamiseksi.
- lisäävät arktisen alueen tutkimuksen rahoitusta.

32. Pohjoismaisten kielten vahvistaminen

Ung vinstri græn, Ungt jafnaðarfólk, Samband ungra framsóknarmanna, Samband ungra sjálfstæðismanna, Ung norræn

Kieli on kulttuuri-identiteetin perusta, ja se toimii yhteisöjen ainutlaatuisen historian, perinteiden ja arvojen säilyttäjänä. Pohjoismaissa on hyvin moninainen kieliperintö ja yli kaksikymmentä puhuttua kieltä, joista useimmat ovat pieniä kieliä ja vähemmistökieliä. Vähemmistökielet ovat kuitenkin kohdanneet järjestelmällisiä haasteita, jotka ovat uhanneet vakavasti niiden eloonjääntä. Pakkosulauttaminen, kielen käyttämisen kieltäminen kouluissa ja yleinen välinpitämättömyys kieliasiaa kohtaan ovat johtaneet siihen, että jotkut näistä kielistä ovat lähestulkoon hävinneet.

Pohjoismaiden on vastattava näihin haasteisiin vahvoilla ja kohdennetuilla toimilla pienten kielten ja vähemmistökielten suojelemiseksi ja elvyttämiseksi. Näiden yhteisöjen kieliä ja kulttuuria suojeleville hankkeille olisi annettava enemmän taloudellista tukea. Tämä tarkoittaa investointeja vähemmistökielisiin kirjoihin, elokuvaan, teatteriin ja digitaaliseen mediaan. Myös sekä kielten että niihin liittyvän kulttuurihistorian opetusta on vahvistettava. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä niiden vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden kielikoulutukseen, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia kieltään. Tämä on johtunut usein rajoittavasta kielipolitiikasta.

Pohjoismaiden neuvoston tulee sen vuoksi:

- lisätä rahoitusta kulttuurihankkeille, kuten kirjallisuudelle, elokuville ja teatterille, jotka tuotetaan pohjoismaisilla pienillä kielillä tai jotka kertovat niiden kulttuurista.
- lisätä pohjoismaisten vähemmistökielten opetusta koko koulutusjärjestelmässä.
- tukea opettajien koulutusta ja opetusmateriaalin kehittämistä pienillä kielillä ja vähemmistökielillä sekä varmistettava, että nämä materiaalit ovat kieliä puhuvien ryhmien saatavilla.